

KATIA GEROU

Συνέντευξη: Ιωάννα Νιαφαρίνου

Η τέχνη μας επιτρέπει να ζούμε πιο γενναία

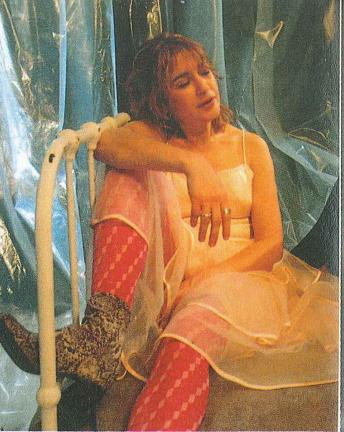
Ένα πλιόλουστο κυριακάτικο πρωινό σε μια μισοάδεια Αθήνα, λόγα της μαζικής φυγής των εκδρομέων του τριμέρουν, αποτελεί από μόνο του αφορμή για ένα αισιόδοξο ξεκίνημα, έναν χαρρόσυνο οινόν για μια πολλά υποχόρημα μέρα. Ποιος είναι λοιπόν ο ιδιαίτερος τρόπος για να ευδοθώνυμον αυτές τις προσδοκίες; Μα φυσικά, η συντριβά σύνοδος είχουν πλιόλουστο πρόσωπον, πια καλά μου νεράδια λοιπόν δεν με απαρνήθηκε κι έπερε κοντά μου, για τις ανάγκες της συνέντευξης, μια γυναίκα γεμάτη φως, θετική ενέργεια, χαρόγελο, ευγένεια, γλυκύτηπα, κιούμρο και αρεσότητα που με το μαγικό ραβδάκι της εξαφάνισε το άγχος και την αρμακανία που αισθανόμουν. Ο λόγος για την κυρία Κατία Γέρου, γνωστή στους περισσότερους από τη μακρόχρονη θαύματα του Θέατρου Τέχνης, θαύματα που έκει συνδέθει με μια σειρά από ομανικούς ρόλους, προερχόμενους από εντελώς διαφορετικά μεταξύ τους θεατρικά είδη: αρχαίο δράμα, κλασικό και σύγχρονο ρεπετέριο, μουσικό θέατρο. Η πορεία της Κάτιας Γέρου χαρακτηρίζεται από συνέπεια, σερνότηπα και σκληρή δουλειά, φέτος τη θαυμάση με στο υπόγειο του Θεάτρου Τέχνης, στον πρωταγωνιστ-

κό ρόλο της Τάνια, στο έργο του Ράθουσου συγγραφέα Νικολάι Κολιάτα: «Η Πολωνέζα του Ογκίνοκι».

Θα ήθελα να μου πείτε τι σας γοητεύεστε στην «Πολωνέζα»; Με γοητεύουν οι γρήγορες και απροσδύκτες εναλλαγές στο κέιμενο. Παρακολουθεί κανένα μια κατάπτωση που εξελίσσεται προς το μελό και ξαφνικά γίνεται κάτι στιγμή που ανατρέπει την προηγούμενη κατάσταση. Αυτό το ξαφνικά δεν ουφιάζει μετά από τρεις σελίδες, αλλά μετά από τρεις σειρές, μετά από τρεις ατάκες, αυτό το γρήγορο μοντάζ διαφορετικών πραγμάτων το βρίσκω συνταρακτικό, είναι πολύ ενδιαφέροντας και για ένα σκανοθέτην και για τους πθωποιούς, γιατί πρέπει να είναι κανένας στο επιστόπτη, να αφογκάρεται πιν αλλαγή και να μπορεί να την πραγματοποιεί αστραπαία. Η Νικαίτη Κοντούρη αρέσαστε σ' αυτό το στοιχείο. Αυτό είναι πολύ ευχάριστο όταν ου συχαίνει, δύσκολο, αλλά είναι πρόβλημα προς λύσην.

Θέλετε να μου μιλάστε για τον ρόλο της Τάνιας που υποδύθηκε;

Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα προϊδία, γιατί δεν μπορείς να την περιγράψεις με μια λέξη, δεν είναι μόνο ένα πράγμα,

έχει στοιχεία παιδικότητας, κυνισμού, σκληρότητας, ερωτισμού, στοιχεία ψυχικής ανισορροπίας και ταυτόχρονα σοφίας. Είναι μια μυθιστορηματική προϊδία, πριν από θεατρικό πρόσωπο, που θυμίζει τη Νάντια του Μπρετόν, ένα αλαφρόσικο πλάσμα που ενένευσε τον Μπρετόν. Μοιάζει με τις μπίνικ πρωινές του Τζακ Κέρουακ, ροιάζει με τα κορίτσια του Νιοστογιέφσκι. Έχει πολύ υλικό σαν πρόσωπο, έχει πολλά κρυμμένα μυστικά, τα οποία ανακαλύπτων διαρκών, είναι μια διαρκής work in progress. Ενώ είναι ψυχικά ασταθής, λέει πράγματα που ένας ψυχικά ιορροπημένος δεν τα λέει, και πράγματα που ιούνον. Εγώ ανατρίχιασα διαν ξέπισα στην ιοτροφή με τις παρακολουθίσεις των τηλεφώνων και λέει μέσα στο κείμενο της Τάνια: «Μας έχουν βάλει κάτι πού από τη μικροσκόπια τους σαν αν έμαστε έντομα, εγώ δεν θέλω να είμαι έντομο κάτι από το μικροσκόπιο ενός ανώνυμου ασφαλίτη». Πρόκειται για ένα από τα βασικά προβλήματα του πλανήτη, που ποιος παρακολουθεί ποιον και με ποια αφορμή, αυτός ο τρόπος του δια υπάρχει ένα άπλετο φως που κυπάρισσε τους ανθρώπους κατά πρόσωπο και δεν υπάρχει καμιά γονιά ιδιωτική. Αυτό, τη Τάνια το λέει, επομένως τι ομηρίαι αράγε ψυχικά αστάθεια; Ο συγγραφέας θέτει κι αυτό το πρόβλημα, ποιά είναι η λεπτή διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην υγεία και στη νόσο, παράλληλα μ' ένα άλλο υγχρόνο πρόβλημα που αφορά τη συμβούσων των ανθρώπων, σε μια σκληρή εποχή που χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια, έλλειψη επικοινωνίας και μηδενική ανοχή για τον διπλανό μας. Η σκληράδα αυτή διαπερνά το κείμενο σε συνδυασμό με την υπάρχη έξιπτων δύοεον κιούμρο.

Σας απασχόλησε την εκλεκτική συγγένεια της Τάνιας με την Μπλανς Νιυμπούν; Μοιράζονται κι ένα κοινό τέλος, αυτό του εγκλεισμού...

Βέβαια, η Τάνια και η Μπλανς ροιάζουν στη γοητεία, εκτός από τη βιογραφία τους, το γεγονός δηλαδή ότι μοιράζονται ένα κοινό τέλος, είναι δυο πολύ γοητευτικά πρόσωπα. Αυτό τι είδας της εύθραυστης θλιψκότητας που διαθέτουν και οι δύο πρωινές, όταν ου συχαίνει να το ενοαρκώσεις στη σκηνή, άσκετα με το πόσο μπορείς να το καταφέρεις ή όχι,

είναι «υλικό» πολύ ελκυστικό για έναν πθωποίο. Και οι δύο πρωινές έχουν ένα αντρικό στοιχείο, δεν απολογούνται, για την ακρίβεια απολογούνται διεκδικώντας κάποια πράγματα, δεν ντρέπονται για το παρελθόν τους, με κόπο, αλλά το κοινοποιούν, γιατί αυτή είναι η ζωή τους. Έχουν ένα αντρικό θάρρος και μια εύθραυστη θλιψκότητα, στοιχεία που συνιστούν έναν γοντευτικό συνδυασμό.

Κατά τη διάρκεια των πρωινών ήρθατε σ' επαφή με οικονομικούς μετανάστες που σας διηγήθηκαν τις εμπειρίες τους. Πώς αξιοποίησαν αυτές τις μαρτυρίες;

Αυτό είναι κάτι που πρέπει να γίνεται σε κάθε ανέβασμα έργου, που άντλησε υλικόν από τη ζωή είναι το μόνο πράγμα που μπορεί να μας οιγυρέψει ότι ίσως, το τελικό προϊόν της εργασίας μας να αφορά επί τις ουσίας. Η τέχνη μας αφορά στον βαθμό που μας επιτρέπει να συνεχίσουμε να ζούμε πο ανοιχτά και πο γενναία. Η ζωή μας ουρρικνώνει συνήθως, μας κάνει και κλένουσε τη παντούρια, που επαφή με την τέχνη μας βοηθά να ανοιγόμαστε. Αν μάλιστα το έργο τέχνης έχει μπολαστεί με πληροφορίες από τη ζωή, τότε μπορεί να αφορά ίσως και το κοινό. Η επαφή με τις μαρτυρίες των μεταναστών ήταν πολύ «προσγειωτική», γιατί καμιά φορά οι καλλιτέχνες μπορεί να καθούμε σ' έναν κόσμο αμιγώς καλλιτεχνική. Οι μαρτυρίες ήταν πολύ οπαντικές, κοινόγενες για τη φαντασία μας και οι αυτό μας καθοδήγησε καταπληκτικά τη Νικαίτη Κοντούρη.

Στο θέατρο έχετε ερμηνεύσει μια πληθώρα ρόλων που προέρχονται από εντελώς διαφορετικά είδη. Πώς βλέπετε το μέλλον σας, τη διαδρομή σας την ορμαίνετε μέρα με τη μέρα; Κάνετε ζωνταία; Έχετε ρόλους - αιωνιάρια;

Όσο περνών για την έκριση έχω μεγάλη όρεξη για δουλειές, ενώ χρόνια πριν με απασχολούσε ο φόβος της ανεπικείσεις, το αν μπορώ ή δεν μπορώ. Όμως, από μια πλήκια και μετά γίνεται πιο ταπεινός, ζεπενάς τον γεανικό σου ναρκισσισμό που δεν σε βοηθάει. Έχω πολλά ζωνταία, αλλά δεν έχουν να κάνουν τόσο με οντότητα ρόλων, θέλω να συνεχίσω να δουλεύω στο ποικιλότητα που προσφέρει το θέατρο. Η αντοχή των θωπούνιν αιχάντεται με τη χρόνια, γιατί αν πρέπει να έπαιξα ήση μίας μέντης την χρόνια, εννήμη με δώδεκα, έτοιμος στην κοινήτα να βγεις δι, πια και να συμβαίνει στη ζωή σου, αυτό σου δίνει μια καπαπληκτική αντοχή. Ευγνωμονώ το επάγγελμά μου γι' αυτό. Θέλω να δημιουργήσω πράγματα μόνη μου, να τα ταξιδέψω, πιστώνω στις μικρές παραγωγές, στη συνημμένη δύο - τριόν συναδέλφων, αυτό μ' ενδιαφέρει πολύ. Και φυσικά, δη, πρόλοι πέρθων στο μέλλον, αλλά η επιθυμία μου είναι να δουλέψω με ένατακτη.

Έχετε ταυτίσει την πορεία σας με το Θέατρο Τέχνης...

Εκεί όμως συνέβουσαν απίστευτες συνεργασίες, ενώ υπάρχει το κλισέ του κλειστού χώρου, στην πραγματικότητα είναι ένας τραντήν χώρος, που οι άνθρωποι πάνε κι έρχονται, και τα διαφορετικά είδη και οι συνεργάτες συνιστούν ένα σταυροδρόμη συνάντησης. Το Θέατρο Τέχνης πάντα ήταν ένα σταυροδρόμη συνάντησης.

Έχετε ποτέ την επιθυμία ν' αποράκυνθείτε από τον χώρο του Θέατρου Τέχνης και να δοκιμάσετε κάτι άλλο;

Είχα αυτά την επιθυμία, αλλά το δέοιμο που έχω με το Θέατρο Τέχνης, η αγάπη, η λατρεία και ο σεβασμός που του έχω, ήταν πιο δυνατά από την άλλη επιθυμία. Λεν αισθάν-

τα κρατάει πονταρά ακόμα και σε περιόδους ανεργίας, γιατί δεν είναι ιδανικά τα πράγματα.

Πιστεύετε δηλαδή ότι εξακολουθούν να διαφοροποιούνται ως προς την υποκριτική και οι ομηρινοί απόφοιτοι του Θεάτρου Τέχνης, όπως συνέβαινε και παλαιότερα, όταν μπορούσες ν' αντιληφθείς ως θεατής, αν ένας ήθοποιός προέρχεται από τη συγκεκριμένη σχολή;

Νομίζω πως ναι, ότι ακόμα υπάρχει αυτό. Και ίως εγώ δεν μπορώ να πω, αλλά ακούω ποτε το λένε οι θεατές, ότι πάγα σε μια παράσταση και είδα ένα παιδί και μου είπαν ότι είναι από τη δική σας σχολή, όμως το είχα καταλάβει από πριν. Μου αρέσει όταν μου το λένε αυτό.

Έχετε παρατηρήσει διαφορές στα ομηρινά παιδιά, δύο αφορά τους σπόκους, μιν αντίληψή τους για το επάγγελμα του ήθοποιού, σε σχέση με μερικά χρόνια πριν;

Υπάρχουν δύο πράγματα ποτε έντονα σε σχέση με δέκα χρόνια πριν, το ένα είναι ο φόβος της ανεργίας, που σταμπάρει την ψυχή του ανθρώπου και το άλλο είναι μια έλλειψη συλλογικού οράματος. Εγώ είμαι παιδί της μεταπολίτευσης, μόλις είχε πέσει η δικτατορία και υπήρχε μια έξαψη, μια ελπίδα, που ένωνε τους ανθρώπους. Κατεβάναμε εύκολα σε διαδηλώσεις για κάτι που συνέβαινε στην άλλη άκρη του κόσμου, πολύ πιο μαρκά. Και τώρα κατεβαίνουν οι άνθρωποι, αλλά όχι τόσο μαρκά. Η εποχή δεν μας κινητοποιεί και όταν είσαι νέος αυτό κοστίζει, όταν νιώθεις ότι δεν υπάρχει ένας αέρας που πνέει και σε πάρνει μαρτίου, μια κοινή ελπίδα. Οταν μοιράζεσαι κοινές ελπίδες με πολλούς ανθρώπους, αυτό σου δίνει μια ανάταση. Δεν ξέρω τι θα μας προσφέρει αυτή την ανάταση το τελευταία χρόνια, ίσως η αντίδραση στην κακή παγκοσμιοποίηση, αν μεγαλώσει και διαρκέσει, να μπορεί να δώσει στους νέους ανθρώπους μια κοινή πίστη, διαφορετικά είσαι μόνος σου. Αυτά τη μοναχιά διακρίνω στα νέα παιδιά κι έναν φόβο για το αβέβαιο μέλλον.

Ποιο είναι το πιο ουσιαστικό μάθημα που σας έχουν διδάσκει οι ραβτίτες σας;

Α. Το πιο ουσιαστικό που έχω μάθει είναι ότι αν θέλεις να έχεις καλό αποτέλεσμα σε οπιδόποτε, πρέπει να είσαι πολύ προσεκτικός στην ανθρώπινη προσέγγιση. Δεν πρέπει να είσαι βίαιος και διεκδικητικός, πρέπει να προχωράς πολύ διακριτικά γιατί έχεις να κάνεις με ανθρώπους ψυχές. Πιστεύω πολύ σ' έναν τρόπο προσέγγισης και σε μια μέθοδο μαθήματος που χρειάζεται πολύ διακριτικότητα, χωρίς αυτό να σημαίνει πλαδαρότητα. Ζητάς από τον άλλον και ζητάς επίμονα αποτέλεσμα, αλλά μ' έναν τρόπο που να μην τρομάξει και κλείσει με ψυχή του. Τα καλύτερα αποτελέσματα επιτυχάνονται όταν ο άλλος είναι μια αυτονόμη προσωπικότητα κι έχει εμπιστούντοντας εαυτό του, επομένως σαν δύσκολος πρέπει να τροφοδοτείς αυτή την εμπιστούντη. Σαν ήθοποιούς πρέπει να διεκδικείς από τον οκνοθέτη την δάσκαλό σου το σεβασμό στην προσωπικότητα, πιστεύω πολύ σ' αυτό που λέμε αυτική ευγένεια.

Ποιοι θεωρείτε ότι υπήρχαν σημαντικοί σταθμοί στη θεατρική σας καριέρα; Όχι τόσο σε επίπεδο ρόλων, αλλά περισσότερο σε σχέση με το πώς αντιληφθήσετε εσείς τι πιο σημαντικές στηρίγματά σας;

Σίγουρα όταν προτοξεκίνησα να δουλεύω σαν ήθοποιός, στις «Τραϊανίτσες» σε οκνοθέσια Κουν, όπου έπαιξα τον ρόλο της Κασσάνδρας. Τότε, ήμουν πολύ νέα, αυτό που είχα

να κάνω ήταν τεράστιο κι έμαθα να δουλεύω σαν μυρμήγκι. Έμαθα να έχω υπομονή και να δουλεύω πολύ εντατικά. Αυτό από τότε, είκοσι-επτά χρόνια μετά δεν μ' εγκαταλείψε. Έχω κάνει πόλους καλούς, μέριους, κακούς ή και πολύ καλούς ίσοις, αλλά ποτέ δεν θυμάμαι να μην έχω δουλέψει εξονυχιστικά, αυτό ήταν το πρώτο μάθημα. Ένα δεύτερο πράγμα που κρατώ είναι η πολύχρονη συνεργασία που είχα με τον δάσκαλό μου, τον Γιώργο Λαζάνη. Κρατά έναν μοντέρνο τρόπο υποκριτικής που μας δίδασκε. Τότε, σαν παιδί, δεν καταλάβαινα ότι ήταν τόσο μονέρνος. Και μά φορά θυμάμασμε και μαρτίουμε στο «μονάχο» της αλληλείας. Ο Λαζάνης μπορούσε τον ομοιοδόπιο ρόλο με τόσο αντίθετα στοιχεία, που δεν πήγαινε καθόλου το μυαλό σου ότι ο τάδε άνθρωπος μπορεί να συμπεριφέρει τόσο κοντά σ' αυτό που τον χαρακτηρίζει κι έδινε μια τέτοια πολυπλοκότητα στον ρόλο, που έπρεπε να περάσουν χρόνια για να καταλάβωνταν αξιού του οπουδάιου μαθήματος. Αυτό το αλλοπρόσαλλο των χαρακτήρων και το πολύπλοκο που μου το έμαθε ο δάσκαλός μου ο Λαζάνης μαρτίου με άλλα πολλά, για μένα είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Η τρίτη στηγάνη που με χαρακτηρίζει πάντα μια συνάπτηση μου με τον Κυριάκο τον Κατσουράκη. Δουλεύουμε μαζί από το 1987 και μετά, σε πολλά και διαφορετικά πράγματα. Σε πράγματα εκτός της ιδιότητάς μου ως ήθοποιού, όταν είρημα έναν θεατρικό μονόλιο ψηφίζοντας: «Ο Δρόμος προς τη Δύση». Επίσης, δούλεψα δύο χρόνια σαν «Θησηογράφος» κάνοντας έρευνα για τους μετανάστες, μιλώντας με πολλούς ανθρώπους κι αυτή η εμπειρία μου γένησε την επιθυμία, να θέλω να κάνω πράγματα εξαρχής, τα οποία να μην έχουν γραφεί ακόμα και ν' αντλώ το υλικό μου από τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Θα ήθελα να μας μιλήσετε λίγο για το μυθικό πρόσωπο του Θεάτρου Τέχνης, τον Κάρολο Κουν.

Κρατάω τη σοφία του και τη γλυκύτητά του. Ενώ ήταν πάρα πολύ αυστηρός και πάρα πολύ αιχμήρος την ώρα της δουλειάς, έτικε ταυτόχρονα μια απίστευτη ανθρωπιά και γλυκύτητα. Αυτός ο άνθρωπος είχε μια μαρτική ικανότητα να σε χειρισπλάκαρε, παρόλο που μπορεί να σου γινόσουσε απίστευτη δύσκολη πράγματα. Η προσωπικότητα του Καρόλου Κουν σχετίζεται και με μια τεράστια επιμονή. Αντιμετώπισε άπειρες δυσκολίες, χωρίς να γεγκαλείται με πάχη. Πολλές φορές έκουψε την τάση, όταν αναφερόματε σε ανθρώπους ψυχικούς, να νομίζουμε ότι όλη τους η ζωή και η καλλιτεχνική πορεία ήταν ένας διαρκής θρίαμβος, κάτι που φυσικά δεν ισχύει. Για την ακρίβεια ισχύει το αντίθετο. Ο Κουν αποτελεί παράδειγμα επιμονής, αντοχής, πίστης, και ψυχικής φλόγας κι αυτό δεν το ξεχνών ποτέ.

Είστε μέλος της εταιρίας του Θεάτρου Τέχνης. Ποια είναι τα προβλήματα που αινιετώπισε τη θέατρο;

Έχουμε μπει τώρα σε μια φάση, όπου πάρα πολλά προβλήματα έχουν λυθεί και θα συνέχισουν να λύνονται. Καλλιτεχνικός διευθυντής είναι ο Διαγόρας Χρονόπουλος κι εγώ πιστεύω πολύ σ' αυτήν την καινούργια προσπάθεια. Είμαι πολύ αισιόδοξη, ακόμη και την περίοδο που μεγάλων δυσκολίων ήμουν αισιόδοξη, γιατί και ποιος δεν περνάει δυσκολίες; Ξαφνικά, υπογράμμιστηκε η δυνοτάτια του Θεάτρου Τέχνης σαν να ήταν ο μοναδικός οργανισμός που έχει προβλήματα. Αυτά πέντε χρόνια σαν μάλιστα και να διαδιλύουνται από πανώ. Το βρίσκω άκομψο, άγριο, άθλιο και μ' εξοργίζει.

άλλο πάρα βοηθητική κατάσταση. Με λύπησε. Ήταν σαν οι άνθρωποι που το έκαναν να μην είχαν περάσει ποτέ στη σούπερ καμιά δυσκολία.

Πώς επιλέγετε να δραπετεύετε από την καθημερινότητά σας;

Όταν ήμουν μικρή, γιατί τώρα εδώ και πολλά χρόνια είμαι εγκλωβισμένη στην Αθήνα λόγω οικογενειακών πυχροχρώσεων, δραπετεύω και απαπλικτικά με τον εξής τρόπο: μάζευα τρεις δραχμές και πήγαινα σε μια μακρινή χώρα, πολλές φορές και μόνη μου, όχι οργανωμένα, ενελέω αιτόνομα. Πήγαινα σε διάφορες χώρες: στο Μαρόκο, στην Τυνησία, στην Αίγυπτο, στην Τουρκία, στη Συρία, στην Ινδία, στην Ιρδενία, σε διάφορα τέτοια μέρη και ήταν για μένα μεγάλο σπίρηγμα αυτά τα ταξίδια. Ελπίζω να μπορέω να το ξανακάνω σύντορα, με τον ίδιο τρόπο. Όταν δεν μπορώ να ταξιδέψω, κανένα σινεργά κι κανένα ποτό μου προσφέρει την πραγματικότητα.

Τι σας ενθουσιάσει τελευταία και τι σας θύμωσε;

Α. Δεν είναι πολύ πρόσφατο, αλλά με ενθουσιάσεις όταν είχα προσπαθήσει να πάω στη Νέοβα, στη μεγάλη διαδήλωση. Λεν τα κατάφερα τελικά, γιατί ήμουν από τους απελαθέντες, τους εκατόντα πεντάντα που ξυλοκοπήθηκαν και γύρισαν πίσω. Θυμάμαι όμως, ταξιδεύοντας στο πλοίο μαρτί με ανθρώπους επερόκλητους και άγνωστους, αυτόν τον ενθουσιασμό για κάτι κοινό, πηγαίναμε να ενώσουμε τη φωνή μας μαζί με άλλους ανθρώπους. Εκεί, αισθάνθηκα ιστορία, θυμόθηκα τα φωτιπάκια μου χρόνια και ήμουν ευτυχής. Παρόλο που είχα αποτελέσει από την απαλή καταλήξη, ήταν πολύ μαρτική εμπειρία. Το αρνητικό συναίσθημα μου δημιουργείται κάθε φορά που βλέπω την ανασφάλεια του πολλών που παρατηρείται, να μειώνονται τα παροχές, να υπάρχει πρόβλημα στις συντάξεις, θεωρώ ότι είναι απλώς τρομακτικό. Λεν αντέως να βλέπω μια διαδήλωση με συντάξιούς, που πληγώνει τη μάτια αυτών, ανθρώπους που έχουν δώσει τα πάντα, να δουλέψουν, να σταύρωσουν την οικογένειά τους, ξαφνικά και βρίσκονται σε μια πλειά και να διαδιλύουν κάτω από πανώ. Το βρίσκω άκομψο, άγριο, άθλιο και μ' εξοργίζει.